

Стимулирование кредитования: Для поддержания экономического роста Национальный банк может предпринять меры по стимулированию кредитования, такие как снижение резервных требований для банков или предоставление льготных условий для заемщиков.

Управление ликвидностью: Контроль за ликвидностью в банковской системе через операции на открытом рынке и другие меры позволяет обеспечивать стабильность финансовой системы и управлять инфляцией.

Эти и другие меры позволяют центральному банку Республики Казахстан эффективно реагировать на вызовы и проблемы, с которыми сталкивается экономика страны, и способствуют обеспечению устойчивого экономического роста.

Литература

1. Пётр Акутионов. Официальный сайт InBusiness. Восстановление казахстанской экономики –2021. // <https://inbusiness.kz/ru>
2. Официальный сайт Национального банка Республики Казахстан // <https://www.nationalbank.kz>
3. Тимур Сулейменов. Улучшение прогноза по инфляции – 2023. // <https://www.nur.kz/>
4. Меруерт Сарсенова. Капитал центр деловой информации–2022. // Публикации о монетарной политике и финансовой стабильности. // <https://kapital.kz/>

Бактыгалиева К., 2 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Жакина Г.Е.

ЭКОНОМИКА САЛАЛАРЫНЫҢ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ (АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ)

Ақылды ауыл шаруашылығы – бұл жаңа технологияларды енгізуге негізделген ауыл шаруашылығы өндірісіндегі заманауи тұжырымдама: геоақпараттық жүйелер, спутниктік навигация, ауылшаруашылық өндіріс процестерін цифрландыру өнімділік пен сапаны арттыруды қамтамасыз етеді, сонымен бірге шығындарды азайтады.

Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілердің тиімді бейімделген технологиялары болуы, ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру және ауыл шаруашылығы малдарын өсіру құнын алдын ала есептеуі керек.

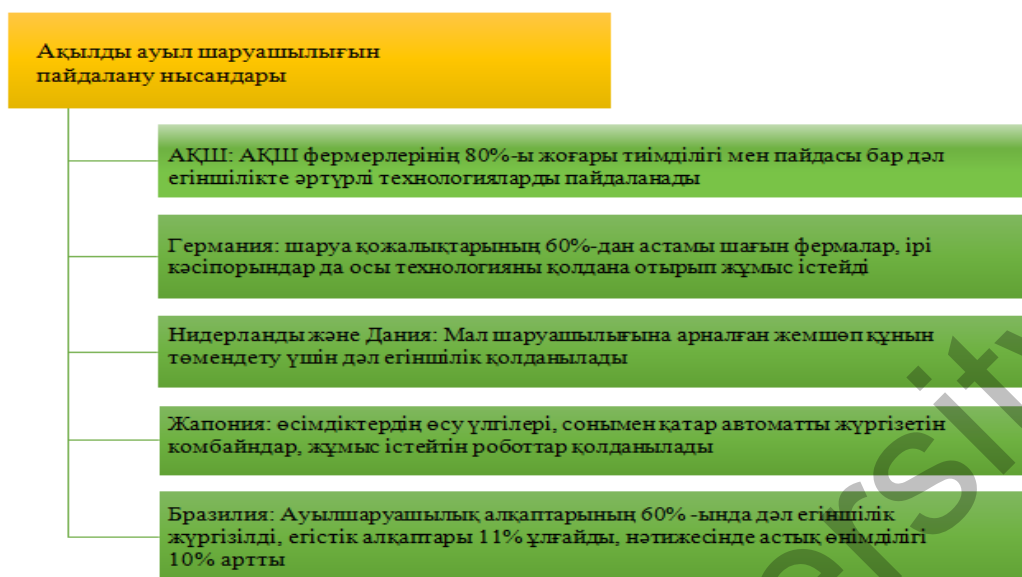
Жаңа зауыттың өндірісі, өнімділік деңгейі мен өнімнің өзіндік құнын бағдарламалау - тек осы жағдайда ғана олар басқа отандық және шетелдік өндірушілермен бәсекеге қабілетті болады.

Қазіргі уақытта шығарылатын ауылшаруашылық машиналарының көпшілігі электроникамен жабдықталған және қазіргі заманғы тракторларда немесе комбайндарда бақылау және мониторинг үшін әртүрлі электронды сенсорлар мен борттық компьютер қолданылады. Соңғы жылдары навигациялық құралдар кеңістікте және уақытта машиналарды орналастыру үшін таптырмас құрал болды. Түрлі роботтар өнеркәсіпте ғана емес, ауыл шаруашылығында да қолданылады.

Жаңа электронды жабдықтар, ақпараттық технологиялар ақылды ауыл шаруашылығын кеңірек дамытуға мүмкіндіктер ашады, бұл ақпараттық технологияларды пайдалана отырып, стратегиялық басқаруды қолдану, ауыл шаруашылығы өндірісіне, нарыққа, қаржыға және ауылшаруашылық өндірісіне қатысты шешімдер қабылдау үшін әртүрлі көздерден мәліметтер алу деп түсініледі.

Материалдық-техникалық және экономикалық базасы қалыптасқан, ақпараттық технологиялар саласындағы мамандар даярланған елдерде ақылды ауыл шаруашылығы мүмкін болды. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, жаңа технологияны енгізу жұмыстары әр түрлі мамандықтағы ғалымдар мен практиктерден: топырақтанушылардан, агрономдардан,

малшылардан, инженерлерден, экономистерден және бағдарламашылардан құралған ұжымдар құрылады.

Сурет 1. Дамыған елдерде ақылды ауыл шаруашылығын пайдалану

Ауыл шаруашылығын цифрландырудың негізгі бағыттары:

Ауыл шаруашылық процестері туралы деректерді жинау үшін цифрлық технологияларды пайдалану. Бұл температураны, ылғалдылықты, топырақтың рН деңгейін, жауын-шашын мөлшерін және басқа параметрлерді өлшеу үшін сенсорларды пайдалануды қамтиды. Сымсыз желілер Сенсорлардан орталық дерекқорға деректерді беру үшін де қолданылады.

Ауыл шаруашылық процестері туралы деректерді сақтау және өңдеу. Датчиктерден жиналған деректер орталық дерекқорда сақталады. Содан кейін бұл деректер үлгілер мен трендтерді анықтау бағдарламалық құралының көмегімен өңделеді.

Ауыл шаруашылық процестері туралы деректерді талдау. Шаруашылықты талдау бағдарламалық құралы фермерлерге ауыл шаруашылық процестеріндегі заңдылықтар мен тенденцияларды анықтауға мүмкіндік береді. Бұл оларға болжамға емес, деректерге негізделген шешімдер қабылдауға көмектеседі.

Ауыл шаруашылық процестерін басқару үшін цифрлық технологияларды қолдану. Цифрлық технологияны суару, тыңайтқыштар мен пестицидтерді қолдану, егін жинау және т.б. сияқты ауыл шаруашылық процестерін басқару үшін пайдалануға болады.

Ауыл шаруашылығын цифрландырудың артықшылықтары:

Өндіріс тиімділігін арттыру. Ауыл шаруашылығын цифрландыру дәлірек деректерді пайдалану және ауыл шаруашылық процестерін автоматтандыру арқылы өндіріс тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Бұл өнімділіктің жоғарылауына және шығындардың төмендеуіне әкеледі.

Шығындарды азайту. Ауыл шаруашылығын цифрландыру дәлірек деректерді пайдалану және ауыл шаруашылық процестерін автоматтандыру арқылы шығындарды азайтуға мүмкіндік береді. Бұл жұмыс күшіне деген қажеттіліктің төмендеуіне және отын, тыңайтқыш және пестицидтерге шығындардың төмендеуіне әкеледі.

Өнім сапасын жақсарту. Ауыл шаруашылығын цифрландыру дәлірек деректерді пайдалану және ауылшаруашылық процестерін автоматтандыру арқылы өнім сапасын жақсартуға мүмкіндік береді. Бұл азық-түлік қауіпсіздігінің жоғарылауына әкеледі.

Неғұрлым негізделген шешімдер қабылдау. Ауыл шаруашылығын цифрландыру фермерлерге болжамға емес, деректерге негізделген шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді. Бұл өндіріс тиімділігінің жоғарылауына және шығындардың төмендеуіне әкеледі.

Қорытындылай келе, топырақ жамылғысына байланысты агротехнологияларды саралауға қабілетті, ғаламдық позициялау датчиктерімен, борттық компьютерлермен, басқару механизмдерімен жабдықталған геоақпараттық жүйелерді пайдалана отырып, дәлме-дәл егін шаруашылығы ауыл шаруашылығын дамытудың жаңа кезеңі болып табылады. Нақты мал шаруашылығы – жануарлардың биологиялық жағдайын өлшеудің соңғы технологиялары негізінде жануарларды жеке күтуге мүмкіндік беретін цифрлық технологияларды енгізуге негізделген мал шаруашылығындағы жаңа бағыт.

Әдебиеттер

1. Александров С., Искандаров Р. Цифровая экономика (digital economy) — экономика, осуществляемая с помощью цифровых телекоммуникаций. Технологии и средства связи. 2009;
2. Гольшко А. Цифровая экономика должна быть цифровой. Радио. 2017.
3. Маевский В.И., Малков С.Ю., Рубенштейн А.А. Теория перекрывающихся поколений основного капитала. Вестник ран. 2016.

Баламамедова Г.Ш., Авдалян Э.Р., 2 курс (Карагандинский университет Букетова)
Научный руководитель – м.э.н., ст. преподаватель Мусина С.Т.

РАЗВИТИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Цифровые технологии играют важную роль в современной экономике, изменяя способы производства, распределения и потребления товаров и услуг. В Казахстане также активно идет процесс интеграции цифровых технологий в различные отрасли экономики.

Искусственный интеллект (ИИ) применяется для автоматизации процессов, анализа данных, управления предприятием и принятия решений. В экономике он способствует увеличению эффективности процессов и повышению предсказательных возможностей. В Казахстане искусственный интеллект используется в различных сферах, включая здравоохранение, финансы, образование, транспорт и технологии. Например, в медицине искусственный интеллект помогает в диагностике и лечении заболеваний, анализе медицинских данных и разработке новых лекарств. Также искусственный интеллект применяется в развитии транспортной инфраструктуры, управлении городскими системами, предотвращении преступлений и обеспечении кибербезопасности. В сфере технологий он используется для разработки новых продуктов и услуг, автоматизации производственных процессов и оптимизации бизнес-процессов. Искусственный интеллект также начинает применяться в государственном управлении, в том числе для улучшения качества предоставления государственных услуг, обеспечения безопасности и сокращения бюрократии.

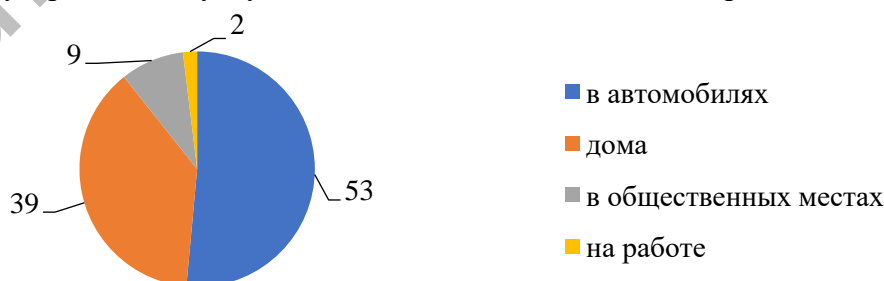

Рисунок 1. Процент потребителей, использующих технологии искусственного интеллекта в Казахстане, %

Примечание – Составлено автором по источнику [1]